

VAITELIAISUUSPYYNTÖ POISTETTU

EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/Neuvoston päätökset EU:n Bosnian ja Hertsegovinan sekä Kosovon erityisedustajien nimittämiseksi ja Etelä-Kaukasian ja Georgian kriisin, Sahelin, Belgradin ja Pristinan välisen vuoropuhelun ja muiden Länsi-Balkanin alueellisten kysymysten sekä Afrikan sarven alueen erityisedustajien toimikausien jatkamiseksi

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n erityisedustajat nimittää Euroopan unionin neuvosto korkean edustajan esityksestä. EU:lla on tällä hetkellä kaikkiaan kymmenen erityisedustajaa.

Korkea edustaja on esittänyt EU:n Bosnian ja Hertsegovinan sekä Kosovon erityisedustajien nimittämistä tehtäviinsä 1.9.2024 alkaen vuoden ajaksi.

Korkea edustaja on lisäksi esittänyt EU:n Etelä-Kaukasian ja Georgian kriisin, Sahelin, Belgradin ja Pristinan välisen vuoropuhelun ja muiden Länsi-Balkanin alueellisten kysymysten sekä Afrikan sarven alueen erityisedustajien toimikausien jatkamista. Em. erityisedustajien mandaatti on päättymässä 31.8.2024.

Käsiteltävänä on kutakin erityisedustajaa koskeva neuvoston päätös, joka määrittelee erityisedustajan mandaatin eli toimikauden, toiminnan tavoitteet sekä toimikauden budjetin.

Suomen kanta

Suomi tukee muistioissa käsiteltyjen EU:n erityisedustajien nimittämistä ja toimikausien jatkamista esitetyn mukaisesti.

Erityisedustajat ovat tärkeitä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) välineitä ja EU:n johdonmukaisuuden, koordinaation ja korkean profiilin edistäjiä.

Tuemme erityisedustajien nimittämistä ja mandaattien jatkoa korkean edustajan esityksissä esille nostetuista syistä. Kaikki kuusi erityisedustajaa toimivat alueilla, joiden sisäinen tilanne voi pahentua, mikä voisi haitata unionin ulkoisen toiminnan tavoitteiden saavuttamista sellaisina kuin ne on asetettu perustamissopimuksen 21 artiklassa.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan unionin erityisedustajat (EU Special Representative, EUSR) tukevat EU:n ulkosuhteiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan työtä. Erityisedustajat lisäävät EU:n kokonaisvaltaisuutta, alueellista näkökulmaa, aktiivisuutta ja läsnäoloa vastuualueillaan ja osaltaan vahvistavat yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) toteuttamista. Erityisedustajat toimivat ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan alaisuudessa. Heidän tulee ylläpitää erityisen läheistä suhdetta poliittisten ja turvallisuusasioiden komiteaan (COPS). Komitea päättää erityisedustajan toiminnan poliittisista suuntaviivoista hänen tehtävänsä asettamassa viitekehyksessä. Suomi on pitänyt tärkeänä säännöllistä raportointia komitealle.

Erityisedustajien tulee sovittaa toimintansa yhteen unionin ulkosuhdehallinnon ja sen asianomaisten osastojen toiminnan kanssa sekä pitää jatkuvaa yhteyttä EU-delegaatioihin alueella. Erityisedustajilla on keskeinen rooli YUTP:n johdonmukaisuuden kehittämisessä ja EU:n vaikuttavuuden lisäämisessä kansainvälisessä politiikassa.

Bosnian ja Hertsegovinan erityisedustaja

EU:n erityisedustaja Bosnia ja Hertsegovinassa pyrkii edistämään etenemistä vakaus- ja assosiaatioprosessissa, osallistuu vakaan ja yhtenäisen valtion edistämiseen sekä tukee maan etenemistä EU:n jäsenyysprosessissa. EU:n erityisedustaja on toiminut alueella jo 17 vuoden ajan. Erityisedustajan tehtävä on ollut osa Sarajevon EU-delegaation päällikön roolia.

Erityisedustajaksi esitetään Sarajevon EU-delegaation päälliköksi valittua Luigi Sorecaa vuoden ajaksi 1.9.2024 alkaen. Korkea edustaja ehdottaa mandaatin jatkamista vuoden ajaksi erityisedustajan tehtävän asteittaista lakkauttamista silmällä pitäen. Italialainen Soreca on kokenut EU-virkahenkilö, joka on keskittynyt urallaan Länsi-Balkanin kysymyksiin.

Suomi suhtautuu myönteisesti erityisedustajan nimittämiseen. Alueen vakauden ylläpitäminen on erityisen tärkeää EU:n tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kosovon erityisedustaja

EU:n Kosovon erityisedustajan tehtävänä on edistää alueellista yhteistyötä ja hyviä naapuruussuhteita Länsi-Balkanilla, sekä vakaata, rauhanomaista, demokraattista ja monietnistä Kosovoa, joka on sitoutunut oikeusvaltioperiaatteen sekä vähemmistöjen että kulttuuri- ja uskonnollisen perinnön suojeluun. Erityisedustajan tehtävä on ollut osa Kosovon EU-delegaation päällikön roolia.

Erityisedustajaksi esitetään Kosovon EU-delegaation päälliköksi valittua Aivo Oravia vuoden ajaksi 1.9.2024 alkaen. Virolaisella Oravilla on laajaa kokemusta sekä kansallisista että EU-tehtävistä ja hänellä on merkittävää kokemusta Länsi-Balkanin alueesta.

Suomi suhtautuu myönteisesti erityisedustajan nimittämiseen. Erityisedustajalla on merkittävä rooli koko alueen vakauden vahvistamisessa.

EU-toimiston päällikön kaksoishatuttaminen erityisedustajaksi on erityisen tärkeää, sillä statuskysymyksestä johtuen maassa ei ole varsinaista EU-delegaatiota vaan EU-toimisto, jolla ei diplomaattista statusta.

Etelä-Kaukasian ja Georgian kriisin erityisedustaja

EU:n Etelä-Kaukasian ja Georgian kriisi -erityisedustajan tehtävänä on edistää alueen konfliktien rauhanomaista ratkaisua, ehkäistä uusia konflikteja sekä tukea ja rohkaista alueellista yhteistyötä erityisesti Armenian, Azerbaidžhanin ja Georgian välillä. Georgian kriisi ja Vuoristo-Karabahin konflikti ovat erityisedustajan työn keskiössä.

Toimeksiantonsa mukaisesti erityisedustaja tukee rauhanomaista konfliktinratkaisua ja ratkaisujen toimeenpanoa yhteistyössä alueen poliittisten toimijoiden sekä Etyjin Minskin ryhmän ja YK:n kanssa. Erityisedustajan tehtäviin kuuluu konfliktien takia alueelta paenneiden kotiinpaluun edistäminen. Erityisedustaja pyrkii tehostamaan EU:n toimintaa ja lisäämään unionin näkyvyyttä alueella.

Virolainen Toivo Kloor nimitettiin EU:n erityisedustajaksi Etelä-Kaukasiaan ja Georgian kriisiä varten 13.11.2017. EUSR Kloorin toimikautta on tämän jälkeen jatkettu. Erityisedustajan nykyinen toimikausi päättyy 31.8.2024. Korkea edustaja esittää Kloorin mandaatin jatkamista vuodelle 31.8.2025 asti.

Suomi suhtautuu myönteisesti mandaatin jatkamiseen. On tärkeää, että EU toimii alueella tehokkaasti ja näkyvästi.

Afrikan sarven alueen erityisedustaja

EU:n Afrikan sarven alueen erityisedustajan tehtävänä on edistää aktiivisesti alueellista ja kansainvälistä toimintaa kestävän rauhan, turvallisuuden ja kehityksen aikaansaamiseksi alueella sekä parantaa EU:n toiminnan laatua ja vaikutusta alueella.

Korkea edustaja esittää Afrikan sarven alueen erityisedustaja saksalaisen Annette Weberin mandaatin jatkamista kahdella vuodelle 31.8.2026 asti.

Suomi suhtautuu myönteisesti mandaatin jatkoon. Erityisedustajalla on merkittävä rooli koko alueen vakauden vahvistamisessa.

Belgradin ja Pristinan välisen vuoropuhelun ja muiden Länsi-Balkanin alueellisten kysymysten erityisedustaja

EU:n Belgradin ja Pristinan välisen vuoropuhelun ja muiden Länsi-Balkanin alueellisten kysymysten erityisedustajan tehtävänä on tehostaa EU:n välittämää vuoropuhelua Belgradin ja Pristinan välillä ja muuta toimintaa Länsi-Balkanilla. Erityisedustaja pyrkii edistämään Kosovon ja Serbian välisten suhteiden kattavaa normalisointia ja Länsi-Balkanin naapuruussuhteiden parantamista ja sovinnon edistämistä.

Korkea edustaja esittää Belgradin ja Pristinan välisen vuoropuhelun ja muiden Länsi-Balkanin alueellisten kysymysten erityisedustaja slovakialaisen Miroslav Lajčákin

mandaatin jatkamista viidellä kuukaudella 31.1.2025 asti. Mandaattia jatketaan, jotta uusi korkea edustaja pääsee valitsemaan uutta erityisedustajaa, sillä kyseessä on EU:n täysin fasilitoima prosessi. Korkean edustajan ja erityisedustajan yhteistyö on erittäin tiivistä.

Suomi suhtautuu myönteisesti mandaatin jatkoon. Alueen vakauden ylläpitäminen on erityisen tärkeä EU:n tavoitteiden saavuttamiseksi.

Sahelin erityisedustaja

EU:n Sahelin erityisedustajan tehtävänä on johtaa EU:n osallistumista alueelliseen ja kansainväliseen toimintaan kestävän rauhan, turvallisuuden ja kehityksen aikaansaamiseksi Sahelissa sekä koordinoida EU:n kokonaisvaltaista lähestymistapaa alueelliseen kriisiin Sahelia koskevan EU:n turvallisuus- ja kehitysstrategian perusteella.

Korkea edustaja esittää EU:n Sahelin erityisedustaja italialaisen Emanuela Del Re'n mandaatin jatkamista kolmella kuukaudella 30.11.2024 asti.

Suomi suhtautuu myönteisesti mandaatin jatkoon. On tärkeää, että EU toimii alueella tehokkaasti ja näkyvästi.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

UM/POL-30, Juho Mikkonen, p. 0295 350 642
UM/ALI-20, Jukka Pajarinen
UM/ALI-40, Aysu Shakir
UM/EUR-40, Jouni Hirvonen
UM/ITÄ-20, Anni Mäkeläinen

VAHVA-tunnus

EU/40/2024